

Prof. Dr. Beyza Bilgin'e Armağan
Beyza Bilgin'de Din Eğitimi,
Din Eğitiminde Beyza Bilgin

Editörler

Prof. Dr. Mualla Selçuk
Prof. Dr. Cemal Tosun
Prof. Dr. Recai Doğan

ISBN: 978-605-2233-69-6

1. Baskı

Aralık, 2019 / Ankara
1000 Adet

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 335

Web: grafikeryayin.com

**Kapak, Sayfa Tasarımı,
Baskı ve Cilt**

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafik@grafiker.com.tr

Web : grafik.com.tr

Kitaptaki bölümlerin hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarlarına aittir.

Editörler

Prof. Dr. Mualla Selçuk
Prof. Dr. Cemal Tosun
Prof. Dr. Recai Doğan

Editör Yardımcıları

Doç. Dr. Remziye Ege
Doç. Dr. Yıldız Kızılabdullah
Dr. Öğr. Üyesi Halise Kader Zengin
Öğ. Gör. Dr. Fatma Çapcıoğlu

Yazım ve Yayın Kurulu

Arş. Gör. Dr. H. Sinem Uğurlu
Arş. Gör. Ayşe Çalal

Sekreteryä

Prof. Dr. Recai Doğan
Doç. Dr. Remziye Ege
Arş. Gör. Dr. H. Sinem Uğurlu
Arş. Gör. Ayşe Çalal

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Mualla Selçuk
Prof. Dr. Cemal Tosun
Prof. Dr. Recai Doğan
Prof. Dr. Muhammed Şevki Aydın
Prof. Dr. Nevzat Yaşar Aşıköğlü
Prof. Dr. Nurullah Altaş
Prof. Dr. Nahide Bozkurt
Prof. Dr. Zeki Salih Zengin
Prof. Dr. Felix Körner
Prof. Dr. Johannes Lähnemann
Prof. Dr. Sadettin Özdemir
Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz
Doç. Dr. Remziye Ege
Doç. Dr. Yıldız Kızılabdullah
Doç. Dr. Şükrü Keyifli
Doç. Dr. Üyesi İsmail Arıcı
Dr. Öğ. Üyesi Halise Kader Zengin
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Önder
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yemenici
Öğ. Gör. Dr. Fatma Çapcıoğlu
Arş. Gör. Dr. H. Sinem Uğurlu
Arş. Gör. Dr. Sümeyra Arıcan
Arş. Gör. Dr. Hasan Sözen
Dr. Pınar Usta Doğan
Arş. Gör. Ayşe Çalal

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
------------	---

1. BÖLÜM

Prof. Dr. Beyza Bilgin

Prof. Dr. Beyza Bilgin.....	15
<i>Mustafa Önder</i>	
Öğrencilerinin Gözünden Prof. Dr. Beyza Bilgin: "Hocaların Hocası".....	49
<i>Fatma Çapcıoğlu</i>	

2. BÖLÜM

Keşif Halinde Olmak ve Konuları Soru Yapmak.....	87
<i>Mualla Selçuk</i>	
Din Eğitiminin Bilimselleşmesi ve Prof. Dr. Beyza Bilgin.....	109
<i>Cemal Tosun</i>	
Prof. Dr. Beyza Bilgin'in Okulda Din Öğretimine/ Din Derslerine Yaklaşımı.....	129
<i>Recai Doğan</i>	
Beyza Bilgin'in Çalışmalarındaki Din Eğitimi ile İlgili Temel Kavramlar Üzerine.....	149
<i>Nevzat Yaşar Aşıkoğlu</i>	
Kültürlerarası Eğitim Anlayışının Gelişim Sürecinde Prof. Dr. Beyza Bilgin.....	157
<i>Nurullah Altaş</i>	
Geleceğin Din Eğitimcilerine Prof. Dr. Beyza Bilgin'den Ufuk Cümleleri.....	175
<i>Remziye Ege</i>	
Prof. Dr. Beyza Bilgin'de Din Eğitiminin Temeli ve Görevi Olarak Sevgi.....	187
<i>Yıldız Kızılabdullah</i>	

Çocuk Teolojisi'nde Öncü Bir İsim: Prof. Dr. Beyza Bilgin.....	205
<i>Halise Kader Zengin</i>	
Prof. Dr. Beyza Bilgin'in Yaygın Din Eğitimi Ufku	225
<i>Havva Sinem Uğurlu</i>	
İlahiyatçı Kadın ya da Kadın İlahiyatçı Olarak Prof. Dr. Beyza Bilgin'de İnsan Olma Vurgusu.....	253
<i>Ayşe Çalal</i>	
Din Eğitimi Alanında Karşıtlar Arasına Köprü Kuran Bilim İnsanı: Prof. Dr. Beyza Bilgin.....	265
<i>Muhammed Şevki Aydın</i>	
Beyza Hocam'dan Devraldığım Akademik Miras: Dinlerde Kadın Dersi.....	281
<i>Nahide Bozkurt</i>	
Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi Bilimi İlişkisi: Prof. Dr. Beyza Bilgin Örneği.....	285
<i>Süleyman Akyürek</i>	
6 Pionierin im interreligiösen religionspädagogischen Dialog - Beyza Bilgin bei den internationalen Nürnberger Foren zur Kulturbegegnung.....	303
<i>Johannes Lahnemann</i>	
Prof. Dr. Beyza Bilgin ve Birlikte Yaşama Kültürü.....	325
<i>Hüseyin Yılmaz</i>	
Prof. Dr. Beyza Bilgin ve Çocuk Eğitimi.....	351
<i>Şükrü Keyifli</i>	
Din Dersi Öğretmeni Yetiştirmenin Tarihi Süreci ve Prof. Dr. Beyza Bilgin'e Göre Din Dersi Öğretmeni	375
<i>Muhammed Ali Yazıbaşı</i>	
Prof. Dr. Beyza Bilgin'in Bilimsel Bilgiyi Dönüştürme Gücü: Yazılı Basın Örneği:.....	391
<i>Sümeyra Arıcan</i>	
İslam'ı Almanya'ya Tanıtan Bilim İnsanı: Prof. Dr. Beyza Bilgin ..	409
<i>Hasan Sözen</i>	
Türkiye'de Örgün Din Öğretimi Modelleri ve Prof. Dr. Beyza Bilgin.....	419
<i>Pınar Usta Doğan</i>	

3. BÖLÜM

Osmanlıdan Cumhuriyete Türkiye'de Meslekî Din Eğitiminin Gelişimi.....	437	
<i>Zeki Salih Zengin</i>		
Atasözlerimizde Ahlak Eğitimi.....	461	
<i>Sadettin Özdemir</i>		
Die Geschwisterlichkeit aller Menschen Theologisch- islamwissenschaftlicher Kommentar zum Dokument von Abu Dhabi.....	483	
<i>Felix Körner</i>		
1982-2018 İlköğretim Din Öğretimi Programlarının Program Anlayışları Açısından Karşılaştırılması.....	501	
<i>Tuğrul Yürük</i>		
Liselerde Din Derslerinin Tarihsel Gelişimi.....	521	
<i>İsmail Arıcı</i>		
Wattpad Kitaplarında Din, Ahlak ve Eğitim Temaları Üzerine Nitel İçerik Çözümlemesi- (Kötü Çocuk I) Örneği.....	541	—————
<i>Ahmet Yemenici</i>		
Resimler.....	565	—————

ÖNSÖZ

Bir insanı tanıtmak ve tanıtmak için diğer insanlar tarafından o insan hakkında kullanılan nitelemeler çok şey anlatır. Kendisi hakkında; “İlk”, “Öncü”, “Kurucu” “Hocası”, “Hocaların Hocası”, “Duayen” gibi sıfatlar kullanılan bir insan olmak. Elbette herkese nasip olacak bir şey değil. Bir alanda bir “ilk” ve “öncü” varsa elbette sonra gelenler sadece başka nitelemeleri hak edebilirler. “İlk” ve “Öncü” olanın, özellikle akademik alanlarda, talebesi, öğrencisi, asistanı, birlikte çalışanı, takipçisi, akademik mirasçısı gibi.

Prof. Dr. Beyza Bilgin anlatılıyorsa bu nitelemelerin daha fazlası ve çok farklı açılardan söz konusu olur. O, ilk kadın İmam Hatip Lisesi öğretmenidir; ilk kadın vaizdir; ilk kadın Din Eğitimi öğretim üyesidir. İlk Din Eğitimi Doçenti ve Profesörüdür. Din Eğitimi Biliminin öncüsü, Anabilim Dalının kurucusu; hocalarının hocasıdır. Kısacası o bir “ilk”tir, “öncü”dür, “hocaların hocası”dır; bizim hocamızdır. Herkes ilk ve öncü olamadığı gibi, herkese ilk ve öncü olana asistan olmak, aynı öğrenme ortamlarını birlikte teneffüs edip doğrudan ilim ve feyz almak da nasip olmaz. Biz bu onuru ve mutluluğu yaşadık, hala da yaşamaktayız. Allah kendisine sağlıklı ömür versin de yaşamaya devam edelim diye de duacıyız. Kendimizi bahtiyar sayıyoruz. Allah’a şükür, Hocamız Beyza Bilgin’e teşekkür borcumuzu ne kadar gayret de etsek ödeyip bitiremeyeceğimizi düşünüyoruz.

“Bizim hocamız” derken, elbette böyle hisseden tüm din eğitimi bilim insanlarını, onlardan bu armağan kitabına katkı sunanları da kastediyoruz. Ama itiraf edelim, Prof. Dr. Beyza Bilgin bizim hocamız; onu paylaşmak konusunda çok zorlanıyoruz. Bir insan, öğrenci, asistan, hocasına; “Hocam!” dediğinde neler hisseder? Bu hissedişin muhtevası ve mahiyeti nasıl olur? Bunun tarifi olmaz elbette, ancak hissedilebilir. Aynı olmasa da “Annem!”, “Babam!” denilirken hissedilen, kastedilen gibi bir şey olmalı... En azından bizde böyle, şüphe yok.

Hocamıza teşekkürlerimizi somut ve kalıcı bir eylem ile de göstermek arzusu yıllardır var. Anabilim Dalında zaman zaman günde-

me de getirdik; diğer din eğitimi hocalarından beklenti ifade edenler de oldu. En azından bir armağan kitabı çıkaralım istedik. Anabilim Dalı olarak hocamızla olan iletişim ve etkileşimimiz canlılığını koruduğu için olsa gerek, çok da aceleci olma gereği duymadık. Armağan etkinlik gidenler için yapılır ya, biz Hocamızı hep yanımızda hissettik; yanında olmaya da dikkat etmeye çalıştık. Tek tek hepimiz sürekli olamasa da Anabilim Dalı olarak her zaman iletişim halinde olduk. Sonunda hocamıza bir armağan kitap çıkarmaya karar verdik.

Planlama aşamasında Prof. Dr. Beyza Bilgin'in akademik terbiyesinden geçen Din Eğitimi Bilimi akademisyenlerine, bir zincir oluşturacak şekilde ulaşmayı hedefledik ve denedik. Her birine ulaşmaya çalıştık. Ulaştıklarımızdan, Beyza Bilgin ve/veya eserleri, Beyza Bilgin'le olan bilimsel etkileşimleri veya bağımsız çalışmalarından üretecekleri özgün kitap bölümleriyle katkılarını talep ettik. Yazım ve yayın kurallarını da belirleyip ilettik. Gelen yazıları hakemlere gönderdik. Ayrıca yazım ve yayım kuralları açısından değerlendirdik. Hakem ve yazım kuralları kurulundan gelen tespit ve değerlendirmeler doğrultusunda yazıları kabul ettik ya da yazarına gönderdik. Düzeltmeden gelenleri değerlendirerek yayına aldık.

Armağan Kitabı üç bölümden oluştu. Birinci bölümde Prof. Dr. Beyza Bilgin'in hayatı, kişiliği ve eserlerini ortaya koyan iki yazı yer aldı. Birincisinde, Hocamızın hayat serüveni, akademik ağırlıklı olarak, kaynaklara, eserlerine ve kendisiyle yapılan görüşmelere dayalı olarak ele alınmaktadır. İkincisinde ise öğrencilerinin gözüyle Prof. Dr. Beyza Bilgin konusu, mülakata dayalı nitel bir çalışmanın verilerine dayalı bir şekilde işlenmektedir.

İkinci bölümde ise toplam yirmi yazı bulunmaktadır. Bunlar Prof. Dr. Beyza Bilgin hakkında ve/veya onun eserleri, fikirleri vb. ilişkilidir. Üçüncü bölümde ise armağan kitabına katkı sunmak üzere din eğitimi bilim insanları tarafından gönderilen altı bağımsız bilimsel yazı yer almaktadır.

Armağan kitabı Hocamız Prof. Dr. Beyza Bilgin'e hepimizin bir teşekkürü olarak hazırladık ve sunacağız. Dolayısıyla önce ve büyük teşekkürümüz Hocamız Prof. Dr. Beyza Bilgin'edir. Bizleri eğittiğin, eğiterek büyüüttüğün için sana çok müteşekkir ve minnettarız kıymetli Hocam. Umarız ki bu küçük armağanla, ektiğiniz tohu-

mun, büyüttüğünüz fidanın geleceğinden emin olma konusunda kalbinize bir ferahlık, bir ışık verebilmişizdir. Aslında hocasına müteşekkîr olmayı ve hayırla yad etmeyi de sizden öğrendik. Kendi hocalarınızı, Hamdi Ragıp Atademir'i, Hilmi Ziya Ülken'i hayır ve rahmetle yad ettiğine şahidiz. Bize bunu öğrettiğiniz için de ayrıca teşekkür ederiz.

Armağan kitabına yazılılarıyla katkı sağlayan tüm akademisyenlere candan teşekkürlerimizi sunuyoruz. Hassaten, kitabın planlanıp ortaya çıkmasına kadar büyük emekler sarf eden editörler kurulu üyeleri Prof. Dr. Mualla Selçuk, Prof. Dr. Cemal Tosun ve Prof. Dr. Recai Doğan'a; editör yardımcıları Doç. Dr. Remziye Yılmaz, Doç. Dr. Yıldız Kızılabdullah, Dr. Öğr. Üye. Halise Kader Zengin ve Dr. Öğr. Gör. Fatma Çapcıoğlu'na, yazım ve yayın denetimi kurulu üyeleri Ar. Gör. Dr. Havva Sinem Uğurlu ve Arş. Gör. Ayşe Çalal'a ve danışma kurulu üyelerine şükranlarımızı arz ediyoruz.

Lütfuyla başarmamızı sağlayan Allah'a şükranlarımızı arz ediyoruz.

Aralık-2019 Ankara
Editörler Kurulu